

Ki a felelős?

*Az állomány „tervszerű” túlterhelése
Brandenburgban*

A német büntetés-végrehajtási testület kéthavonta megjelenő szakmai folyóiratában, a *Der Vollzugsdienst* című kiadványban bukkantunk az alábbi írásra, amely a brandenburgi tartományi kormány és az ottani büntetés-végrehajtási szakszervezet „szelíd érdeklődéséről” szól. Mindazok a gondok és észrevételek, amelyek a magyar bv. törvényességi vizsgálata körében felszínre bukkantak, érdekes összehasonlításként elemezhetők, ha összevetjük azokat a brandenburgi tartományi helyzettel. A magyar kormány 2000-ben nemhogy csökkentette, hanem 180 fővel növelte a bv. testület létszámát. A hivatásos szolgálatra vonatkozó törvény módosítása 2001. július 1-jétől jelentős bérfejlesztést tesz lehetővé a bv. állomány részére. A bv. intézetek zsúfoltságának enyhítése is immáron megkerülhetetlen igény, s ehhez erősödő állami közreműködés társul. A kormány jelentős beruházásokat finanszírozott és finanszíroz a fogvatartotti férőhely növelése érdekében (pl. az 1000 fős fővárosi új objektum, a veszprémi 226 fős új intézet, a szegedi 210 fős és a szolnoki 64 fős férőhely-kialakítás, valamint a miskolci fiatalkorúak intézete), és infrastrukturális korszerűsítéseket is engedélyezett.

Német kollégáink (szokatlan módon) azzal a sajtósággal szemben találják szembe magukat, hogy a növekvő fogvatartotti létszám ellenére a tartományi kormányzat szervezet-átalakítás címén úgymond csökkentené a személyzet létszámát. Lám, ahány ország, annyiféle megoldás. A német szaklapban a szakszervezet aggályait fogalmazta meg a tervezettel kapcsolatban.

Brandenburg tartományi kormánya a büntetés-végrehajtásnak szánt személyzeti terveivel kétséggé teszi a bv. feladatainak törvényileg előírt ellátását. A 2000. évről visszatekintve prof. dr. Kurt Schelter igazságügyi miniszter hangsúlyozta, hogy a büntetések végrehajtása a tavalyi évhez képest jelentősen javult. Ugyanakkor felhívta a figyelmet arra is, hogy az intézetek külső biztonsági rendszere szintén jelentősen javult.

Ez a kijelentés a brandenburgi bv. szakszervezet (BSBD) szerint helytálló ugyan, de számos fontos tényezőt nem vesz figyelembe. Kétségtelen, hogy a bv. intézetekben 1994 óta fennálló túltelítettség 2000-ben sem szűnt meg, és az újonnan átadott

Neurupin-Wulkow intézet üzembe helyezése is csak csekély mértékben csökkentette a telítettséget.

Az új előrejelzés szerint a következő évben nem kevesebb, mint 2750 fogvatartotti férőhelyre van szükség, amit egyébként a BSBD már évek óta fontosnak tart. Az új férőhelyek létesítéséről szóló konkrét elképzelés a már jelenleg elfogadott költségvetés megváltoztatása nélkül is kivitelezhető.

További aggodalmak merültek fel a *szervezetfejlesztési kivonat* (AVO) tervvel kapcsolatban. Katasztrofális lesz a helyzet, ha az új férőhelyek felügyeletét és őrzését a jelenlegi személyi állományi lét-

számtervvel akarják megoldani. Míg 2000 januárjában 1358 alkalmazott dolgozott a bv. intézetekben, 2001-ben ez a létszám 1332-re apadt.

Az emelkedő fogvatartotti létszámmal szemben folyamatosan csökkenő állományi létszám áll szemben. Végül is lehetővé vált, hogy a büntetés-végrehajtási szolgálat általános felkészítő tanfolyamára további 20 órát vegyenek fel, de továbbra is kérdés maradt, hogy az igazságügy-miniszter úr 2001-es terve – a BSBBD felszólalása ellenére – megvalósul-e.

A jelenlegi költségvetési intézkedés és annak gyakorlata éppen ennek az ellenkezőjét sugallja, mert a gazdasági okokból alkalmazott állományi létszámcsökkenés ahhoz vezet, hogy a jelenleg betöltetlen státuszokak sem lehet elfoglalni. A 2001-es költségvetés a tizenegy fős létszámbővítés mellett, a személyzetnek juttatandó összeget 15 millió márkával csökkentené. Már 2000-ben is alig volt elegendő a kiutalt összeg az 1402 alkalmazott számára. A 2001-es költségvetés szerint az is lehetséges, hogy az elkülönített bér még a 2000-ben elfogadott létszám bérének átutalására sem lesz elegendő. Az alkalmazottak elbocsátásával a kormányzat e fedezet nélküli csekkje nem orvosolható. Nem beszélve a bv. feladatok, így különösen a belső felügyeleti szolgálat ellátásáról. A kormányzat terve így egyszerűen kontraproduktív. A brandenburgi BSBBD külön hangsúlyozza, hogy az említett intézkedések vélhetően azt eredményezik, hogy egy gyakorlatlan állomány fogja átvenni a feladatokat a jelenlegi gyakorlott állománytól. Az új állomány bérének kifizetése is kétséges a költségvetési hiány miatt.

A polgárok biztonságérzetére katasztrofális hatással van, hogy a kormány a 8000-es létszámcsökkenési terve mellett gátlástalan módon a hiányt a feladatok összetettségének növelésével akarja pótolni.

Mindezek alapján úgy tűnhet, hogy a kormányzat a szervezetfejlesztés leple alatt akar pénzt megtakarítani, és legalábbis a bv.-vel kapcsolatban semmilyen realitás-érzékkel nem bír. Így matematikailag még az is lehetséges, hogy a 2750-es elítélti létszám mellett összesen 1312 fő bévés fog dolgozni. A szolgálat ellátása ebben semmilyen szerepet nem játszik. A kormányzat szakemberei által felvázolt terv intézetenként átlagban 14 főt egyszerűen nem vesz számításba.

Egyértelmű – és erre a brandenburgi bévés szakszervezet nyomatékosan felhívja a figyelmet –, hogy a kormány terve alapján a törvényes és biztonságos büntetés-végrehajtás nem folytatható.

A tartományi kormányzat által megállapított folyamatos fogvatartotti létszámemelkedés problémája nem oldható meg csupán a férőhelyek bővítésével és új intézetek építésével. Már több példa bizonyítja, hogy a tartományi kormányzat összességében nem kész arra, hogy szakmailag megalapozott végkövetkeztetésre jusson a belső és a külső biztonság, a jogszabályszerűség, a követelmények és az állományi létszám összehangolása terén.

Az állomány „tervszerű” túlterhelésének biztonságra gyakorolt hatása vélhetően előbb-utóbb gondot okozhat a tartományi kormánynak és a koalíciónak. Felvetődik a kérdés, hogy ki ezért a felelős. Vajon mindig „történnie” kell valaminek ahhoz, hogy vezető beosztású személyek ráébredjenek a társadalom által elvárt felelősségükre?

Fordította: Fliegauf Gergely